

„НОМО СТРАНКУС” И РЋАВА МАТИ

Револуције су рђаве мајке. Прича се како прождиру своју дјецу, своје легло, свој окот. А можда су револуције само рђава дјеца – прича се како једу и своје родитеље, своје очеве? Биће да су револуције подједнако рђаве и као мајке и као дјеца. А можда су рђави само очеви, мајке и дјеца револуција? Одгајане крвљу, рањаване и од своје дјеце и од својих очева, револуције су изгубиле разум и почеле да заривају зубе и канце у сопствено месо – у месо које их је створило и у месо које су створиле. Било је касно да опросте родитељима: нису жељеле да изгледају тако. Било је касно да опросте дјеци: нису жељеле таква да постану. Једући своје очеве, прождирући своју дјецу, револуције су, заправо, појеле себе. А можда су, у ствари, дјеца револуције прождрала своју мајку? Или су револуцију појели њени очеви?

А шта је са еволуцијама? Да ли и оне прождиру оно што породе, или оно што их је родило? Нипошто. Еволуције не једу своју дјецу. А можда би требало? Можда би требало да се каткад угледају на своју млађу, крволочнију и зубатију сестру? Или је и револуција чедо еволуције? Не знам. Али еволуција је, ипак, рђава мати. То што јој дјеца нису на менију не чини је бољом. Она је рђава зато што не брине о сваком дјетету подједнако. Зато што неку дјецу пусти да живе, а да не сазнају шта значи живјети. И управо та незбринута дјеца еволуције, она којима се она није довољно посветила, свједоче о њеном несавршенству, њеној алкавости и брзоплетости, њеном отаљавању посла и њеном немару. Постојање такве дјеце и саму еволуцију доводи у питање. Еволуције можда нису способне да прождеру оно што изроде, али су способне да изроде оно што би их могло прождрати: из чисте глади, никако из освете, јер не може се светити онај који је несвјестан сопственог хендикепа, а камоли кривца за исти. Прождирањем еволуције она се поништава, а са њом и све оно добро што је еволуцијом чини.

Многе науке су склоне да то несавршенство еволуције тумаче као њен ток уназад. Ток који је изневјерава и открива њене слабости и дисконтинуитете доводећи у питање њену прогресивну линеарност. Тако је, на примјер, еволуција која је изродила *homo sapiens*-а, *homo poeticus*-а,

homo politicus-а и друге *homo* варијанте родила и *homo strancus*-а – биће које показује у колико лошој форми могу да буду мама-еволуције. *Homo strancus* је добио име по узору на назив заједнице/скупа у којој се учвршћује и окупља, захваљујући којој егзистира. Научници тврде да се еволутивни ток уназад већ дуже не миче са истог стадијума. Неки су чак склонили да ту стагнацију тумаче као крајњу могућу тачку поменутог тока. Све изнад тога *homo strancus*-а приближава току унапријед. Све испод тога занимљиво је само зоолозима. Упркос својој простоти, *homo strancus* је сложен феномен који се не може разумјети на основу теорија једне од многобројних наука, ма која то наука била.

Биолози су доказали да *homo strancus* припада породици бескичмењака, али не могу да усагласе теорије везане за поријекло његове *бескичмености*. Једна научна струја тврди да је *homo strancus* јединствен феномен који је током еволуције успјео да одбаци кичму како би лакше могао да се настани у релативно малим, мрачним, влажним и топлим отворима. *Homo strancus* није ратоборан по сваку цијену: ако не може из отвора да изгура друге *homo strancus*-е он ће радо дијелити животни простор са њима, упркос томе што му је тијесно. Друга научна струја заступа теорију да је *бескичменост* урођена особина изворног *homo strancus*-а која му омогућава да се прилагоди свакој ситуацији, а да је људски лик оно што долази касније.

Физичари, хемичари и математичари заједничким снагама доказали су да је понашање *homo strancus*-а релативно јер односи тијела и функције унутар опречних скупова могу да поприме потпуно нове димензије. За доказивање теорије довољна су два скупа. Нпр., тијело $A1$ се у скупу X налази у хармоничном односу са тијелом $B1$. Иако је вриједност тијела $A1$ у бројчаном смислу већа од вриједности $B1$, реална вриједност оба тијела равна је нули. Неки тврде да су бројеви са којима тијела унутар скупова оперишу превише комплексни, те да комплексност тих бројева и сама тијела чини искомплексираним. Хармонију између тијела $A1$ и $B1$ условљава искључиво припадност истом скупу чији коначан резултат, упркос нултој вриједности свих тијела, обавезно оде у минус.

Стање унутар скупа Y идентично је стању унутар скупа X , но интересантно је посматрати односе тијела из опречних скупова. Физичари тврде да наелектрисање тијела која припадају скупу Y , чак и на најмањи аудитивни надржај који асоцира на било које тијело из скупа X , постаје изразито негативно, те се претпоставља да би додатни надражаји довели до експлозије. Идентичан однос и реакције евидентне су и код тијела из скупа X према онима у скупу Y .

Ризикујући сопствене животе, научници су из непосредне близине посматрали трансфере тијела из једног скупа у други. Тијело $B1$ прешло је у скуп Y , док је тијело $B2$ прешло у скуп X . Не само да контакти тијела $A1$ и $B2$, односно $A2$ и $B1$, у новим околностима нису довели до

експлозије већ је и јак интензитет трења, карактеристичан за сусрете ових тијела док су припадала супротним скуповима, потпуно нестао. Она која су се, за вријеме припадности различитим скуповима, међусобно одбијала попут зраке сунца о стакло, сада су почела магнетски да се привлаче. Дејство скупова је магично, али је ипак примјећен један интересантан моменат: тијело *B1* одједном је попримило изразито негативно наелектрисање у односу на тијело *A1*. Према истом оном *A1* према којем је некада вибрирало позитивно са неким необичним свјетлуцањем. *A1* је такође изненада постало изразито негативно „расположено” према тијелу *B1*. Према истом оном *B1* којем је до јуче великодушно пружало топлоту сопственог отвора и огрлицу сопственог повоца. Исту онакву топлоту и огрлицу какво оно добија од отвора и поводаца неких тамо *A*, која у хијерархији скупова имају још веће бројне вриједности. Иста формула пресликана је на новонастале односе *A2* и *B2*.

Природне науке су дале огроман допринос у изучавању *homo strancus*-а, али су занемариле њихов однос према онима *изван*. Евидентно је да филтер омотача скупова не пропушта оне који желе да живе мимо поводаца и топлих отвора, јер би њихов улазак угрозио домаћина. Они којима су драже друштвене и хуманистичке науке простор скупа су дефинисали као простор у којем доброта, племенитост, част, храброст, чојство, знање, памет и таленат нису кључне људске вриједности нити врлине. Једина *вриједносћ* унутар скупа којој су све друге вриједности подређене је вриједност партијске картице. Захваљујући тој вриједности *homo strancus*-и се међусобно препознају, међусобно друже или међусобно мрзе. Посједовање такве вриједности, посједовање партијске картице, има моћ да неутралише сваку безвриједност, док њено одсуство поништава све вриједности и све врлине. Она, на крају, *homo strancus*-у у одсуству сопственог омогућава да добије идентитет странке, јер без странке којој припада *homo strancus* је у односу на оне који су *неко*, који су *личносћ*, ипак *нико*.

И *нишћ*а.

Марко ТОШОВИЋ